

van het huwelijk ligt dan ook niet bovenal in de levenseenheid der echtgenooten, maar voornamelijk in de voortplanting van het geslacht. De zoo even aangehaalde schrijver zegt zoo ook: „dass in der römischen Ehe das Weib nicht um seiner selbst willen in Betracht kommt, dass jene ein Verhältniss ist nicht des Mannes zum Weibe, sondern des Vaters zur Mutter, wie denn die lateinische Sprache die Ehe als Mutterthum (matrimonium) bezeichnet.”<sup>1)</sup>

Lucius Porcius werd gestreng bestraft, — hij toch werd onder de *aerarii* gerangschikt, — als hij zich aan ongepaste scherts schuldig durfde maken, door aan den censor Cato op diens vraag: »ex tui animi sententia, tu uxorem habes”? ten antwoord te geven: »habeo equidem uxorem, sed non hercule ex mei animi sententia.”<sup>2)</sup> Porcius zou hier ongeveer in gelijken trant gehandeld hebben, als Spurius Carvilius met betrekking tot de door dezen voor den censor afgelegde verklaring. Het „liberorum quaerendorum causa” was de objectieve, niet de subjectieve, grond voor het aangaan van een huwelijk<sup>3)</sup>. Hiertoe werd in de eerste plaats de echt geacht te dienen: zich eene nakomelingschap te verwerven; kinderen te hebben, die als de vruchten van den vader gelden. En te minder wonder daarom, dat de Instituten van Justinianus de bepaling van het huwelijk in den titel geven, die over *potestas* handelt: „In potestate nostra sunt liberi nostri,” zoo vangt bedoelde titel (I. 9) aan, »quos ex iustis nuptiis procreaverimus. Nuptiae autem sive matrimonium est viri et mulieris coniunctio, individuum consuetudinem vitae continens.” Het huwelijk wordt in dat leerboek slechts behandeld als een middel, waardoor *patria potestas* kan geboren worden.

Opmerkenswaard is dan ook de tweeërlei rechtsbetrekking, waarin de vrouw tot haren man kon staan. Of zij bevond zich in *manu*; was als al wat overigens zich in de *familia* bevond en in gelijken trant aan zijne *potestas* onderworpen, of wel zij stond geheel daarbuiten; bleef, schoon getrouwd, onder het gezag haars

<sup>1)</sup> T. a. p., p. 15.

<sup>2)</sup> Cf. von Savigny, *Vermischte Schriften*, I. p. 87.

<sup>3)</sup> Cf. von Savigny, t. a. p., I. p. 83. Wächter, t. a. p., p. 85.